

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

УЛЯНА САВКІВ¹, ГАЛИНА СИДОР²

¹Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

²Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», Україна

Важливу роль у формуванні системи бухгалтерського обліку в державному секторі відіграє правове поле міжнародного та вітчизняного законодавства. Процес модернізації обліку та звітності в державному секторі економіки спрямований на гармонізацію її з міжнародними стандартами. Це привело до потреби зміни складу та форм фінансової звітності й розробки уніфікованого методичного та нормативно-правового забезпечення.

Звітність у бухгалтерському обліку – це узагальнена система показників, що формується з використанням даних бухгалтерського обліку та призначена для задоволення потреб користувачів інформації. Зазначимо, що звітність у державному секторі більш деталізована порівняно зі звітністю підприємств приватного сектору економіки.

Традиційно звітність розглядають як один із елементів методу бухгалтерського обліку поряд із документацією, інвентаризацією, оцінкою, калькуляцією, рахунками, подвійним записом і балансом. Розглянемо трактування цього терміна в законодавчих документах на державному та світовому рівні (рис. 1).

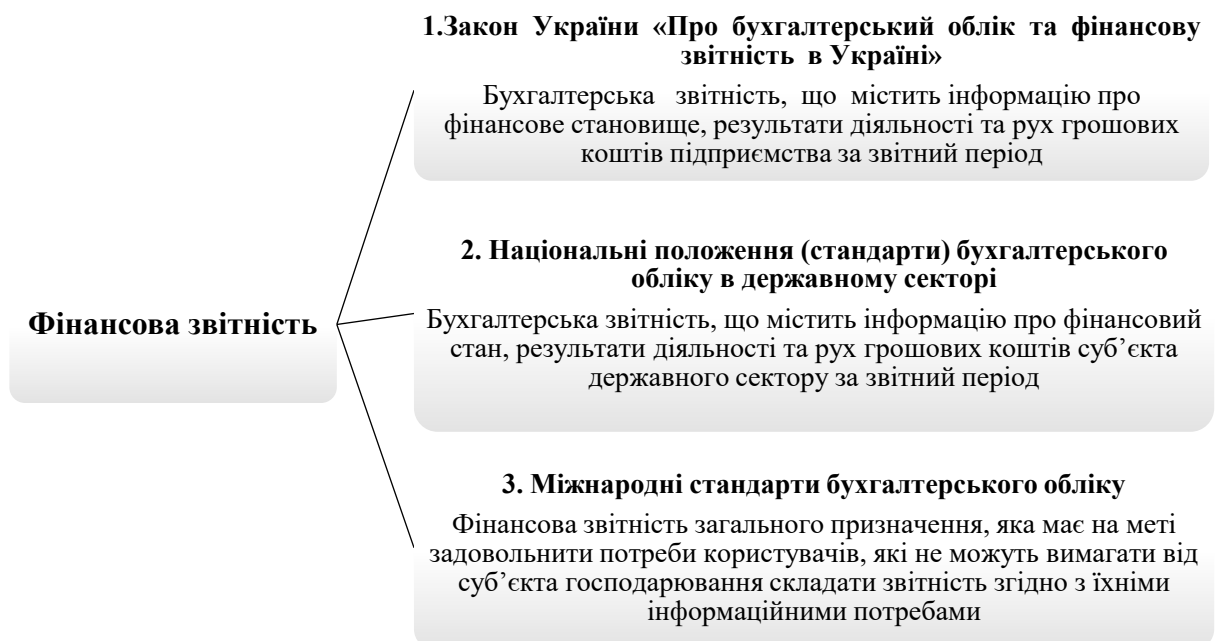

Рисунок 1 Фінансова звітність

Джерело: [3–5]

Наукове середовище об'єднало безліч поглядів на тлумачення поняття «фінансова звітність» (табл. 1).

Таблиця 1

Сутність фінансової звітності

Вчений	Тлумачення
П. Хомин [8]	Самостійна система подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту і в жодному разі не може вважатись складовим елементом (прийомом) бухгалтерського обліку
В. Андрієнко [1]	Система узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємств чи організацій за звітний період для прийняття цими користувачами відповідних рішень
Т. Чупир, Н. Чебанова [9]	Документи, щомісять інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, про рух грошових коштів підприємств та установ за звітний період
М. Пушкар [6]	Сукупність реєстрів генералізованих показників за певний період, що характеризують статистику та динаміку об'єктів бухгалтерського обліку
Ю. Івахів [2]	Фінансове звітування, що пропонує розуміти систему генерування, розкриття, поширення і використання фінансової інформації про діяльність підприємства чи організації для прийняття користувачами економічних рішень

Бухгалтерський облік державних установ має певні відмінності порівняно з обліком підприємств промислової, виробничої чи іншої сфери економічної діяльності. Основу цих відмінностей становить специфіка діяльності бюджетних установ – забезпечення культурного та соціального розвитку суспільства, а не отримання прибутку. Така особливість супроводжує облік у державному секторі на кожному з етапів його ведення, а також у період формування та подання звітності. Процес формування звітності як фінальна складова облікового процесу має чимало завдань, які базуються на згрупованій інформації щодо:

- стану розрахунків за дебіторською та кредиторською заборгованістю;
- вчасності здійснених платежів та їх повноти за перерахованими сумами;
- раціональності та доцільності здійснення видатків, а також їх відповідності у межах бюджетних призначень.

Звітність у державних установах – це своєрідний метод узагальнення планових і звітних показників, які об'єднані таким чином, що забезпечують можливість аналізу виконання кошторису в звітному періоді.

Фінансова звітність установ державного сектору – це регульована державою сукупність форм звітностей, що містять загальну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів суб'єкта господарювання та зміни власного капіталу за певний період, які взаємопов'язані між собою та спрямовані на задоволення конкретних інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів, а також у звітності бюджетних установ потрібно чітко

відображати інформацію щодо фінансування та напрямків використання державних коштів.

У процесі формування звітності важливо забезпечити якість та уніфікацію показників звітності відповідно до облікових процесів. З метою удосконалення звітності відповідно до єдиних стандартів розроблено вимоги до методики її складання, що відображаються в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку в державному секторі [2].

Загалом мета складання фінансової звітності – це надання повної та неупередженої інформації для користувачів. Бюджетна звітність забезпечує споживачів інформації даними про фінансовий стан установи, його зміни в структурі та динаміці; джерела фінансування діяльності; використання коштів за напрямками економічної класифікації видатків та відповідно до кошторису; рівень достатності фінансування; стан розрахунків з бюджетом, з кредиторами та дебіторами, їх планування; результати діяльності установи за ефективністю та метою діяльності; дотримання цільового використання бюджетних коштів.

Як для внутрішніх користувачів, так і для зовнішніх фінансова звітність – це основа інформаційного забезпечення. Фінансова звітність державного сектору презентує результати того, як управлінський персонал розпоряджається наявними ресурсами та асигнуваннями з бюджетів різних рівнів. За результатами аналізу фінансової звітності бюджетних установ на місцевих та державному рівні можна сформулювати висновки щодо інвестиційної привабливості сфер економіки України.

Отже, за своїм призначенням фінансова звітність – це інформаційний ресурс та основний первинний носій важливої облікової інформації для користувачів, що використовується для прогнозування сценаріїв розвитку діяльності суб'єктів господарювання й прийняття оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку. *Наука молода*. 2008. № 9. С. 153–157.
2. Івахів Ю. Фінансове звітування як система розкриття інформації. *Економіка*. 2011. № 5 (112). С.37–42.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 08.05.2022).
4. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#> (дата звернення : 08.05.2022).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#> (дата звернення : 08.05.2022).
6. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підруч. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628с.
7. Сидор Г. В., Савків У. С. Організаційне забезпечення інформаційних процесів управління підприємством. Стратегічні пріоритети розвитку

підприємництва, торгівлі та біржової діяльності : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Запоріжжя, 11–12 трав. 2022 р.). Запоріжжя, 2022. С. 260–263.

8. Хомин П. Я. Формування звітності в підсистемах фінансового, управлінського й податкового обліку : монографія. Тернопіль : *Економічна думка*, 2004. 287с.

9. Чебанова Н. В., Чупир Т. Я., Василенко Ю. А. Фінансова звітність підприємств : Харків : Фактор, 2006. 444с.

УДК 658.6

СИСТЕМА ДЕФІНІЦІЙ В УПРАВЛІННІ ТОВАРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ТЕТЯНА САВЧУК, ПЕТРО ЛАВРЕНЮК

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
Україна*

В епоху 21 століття коли популяція людського населення на землі постійно збільшується, це стає чинником розвитку різних галузей науки, економіки та технологій. Приріст населення потребує для забезпечення своєї життєдіяльності більшого набору товарів та послуг, що потребує розширення їх виробництва.

Під товарами загалом, ми маємо на увазі “благо” яке було зроблено або добуто під час людської діяльності для задоволення своїх фізичних або духовних потреб. З економічної точки зору для великої кількості підприємств це є метою основної діяльності. Одержання чи виготовлення товарів є важливою частиною циклу їхнього обігу і невід’ємною частиною їхньої операційної діяльності. Кругообіг товарів забезпечують функціонування не тільки виробничих підприємств, але і неприбуткових підприємств, організацій або державних установ.

Необхідно чітко розмежовувати “продукт”, створений під час звичайної діяльності і призначений для подальшої переробки чи використання в іншій діяльності та “товар” як кінцевий готовий результат діяльності призначений для споживання.

З точки зору відображення в обліку розрізняють готову продукцію, як результат власної діяльності підприємства, і товар, як придбаний повністю готовий результат діяльності іншого підприємства.

Товарам притаманні певні ознаки та властивості.

Властивості товару відображають можливі особливості об’єкту та способи його використання. Знаючи наперед всі особливості товару, можна його використати з максимальною ефективністю.

Одна з основних економічних властивостей товару полягає в тому, що його вартість постійно змінюється. При цьому не слід ототожнювати вартість і ціну товару. Ціна є тільки виміром вартості товару на певний момент часу. На вартість товару впливає ряд чинників та явищ. Насамперед, це попит та пропозиція на ринку на цей товар. Вони впливають на формування ринкової оцінки вартості